

20 let snahy o rovnost ve vědě má své výsledky, stále je ale na čem pracovat

1. prosince 2021, Praha | Národní kontaktní centrum – gender a věda, oddělení Sociologického ústavu Akademie věd ČR si připomíná 20 let od svého založení. NKC poskytuje podporu vědeckým a výzkumným institucím, je součástí mezinárodní sítě organizací, které usilují o rovnost ve vědě a podílí se na nastavování politik pro oblast vědy a výzkumu v ČR i EU. Zároveň rozvíjí vlastní výzkumnou činnost. Při příležitosti svého výročí, hodnotí NKC, k jakému posunu došlo v oblasti genderové rovnosti ve vědě a výzkumu a také v zastoupení žen ve vědě. V řadě oblastí, jako je například nastavení politik pro vědu a výzkum, zastoupení žen mezi absolventy vysokých škol či fungování institucí, došlo za uplynulá léta k pozitivní změně. Stále se však nedaří zvýšit zastoupení žen ve výzkumu. ČR tak přichází o vědomosti a talent těchto žen. Ve srovnání s ostatními zeměmi EU pak ČR v této oblasti výrazně zaostává.

„Těší mě, že NKC mohlo za dobu své existence pomoci k řadě pozitivních změn v českém vědeckém prostředí. Narostl počet žen, které studují na vysokých školách, daří se nám přispět k posunu politik na podporu vědy a výzkumu tak, aby byly podmínky skutečně férové. A jsme úspěšní i v mezinárodní spolupráci. Díky tomu jsme navázali řadu důležitých kontaktů a nasbírali mnoho zkušeností, které předáváme dál. Na čem je však potřeba v českém vědeckém prostředí ještě zapracovat, je to, aby absolventky po škole nemizely mimo vědu,“ shrnula Marcela Linková, vedoucí NKC.

Mezi absolventy doktorských programů na vysokých školách je 44 % žen, mezi výzkumníky jich ale najdeme výrazně méně, jen 28 %. Jednou z klíčových aktivit NKC, které pomáhají tento stav napravit, je v současné době podpora vědeckých a výzkumných institucí při nastavování jejich plánů genderové rovnosti. Tyto plány jsou od roku 2022 povinné, pokud chtějí vědecké instituce žádat o evropské granty. NKC také vytvořilo Komunitu pro změnu, v níž si vyměňují zkušenosti přes 400 osob, které se ve vědeckých a výzkumných institucích věnují personálnímu řízení.

Aby pomohlo k zapojení žen do vědy, a to i v technických oborech, pořádalo NKC mentoringové programy pro středoškolačky. Celkem jich prošlo tímto mentoringem přes 200. Další stovky lidí se zúčastnily speciálního programu pro začínající vědce a vědkyně.

Nedílnou součástí aktivit NKC je spolupráce se státem při nastavování podmínek ve strategiích pro výzkum a vývoj tak, aby poskytovaly rovné podmínky všem. Přispívá tak k proměně politik v oblasti vědy, výzkumu a inovací. NKC je v poradních orgánech a pracovních skupinách jak na úrovni ČR, tak i EU. Projekt GENDERACTION, který NKC koordinovalo v letech 2017 až 2021, prohlásila

Evropská komise za jeden z nejdůležitějších příspěvků k rovnosti žen a mužů v evropském výzkumném prostoru.

NKC rozvíjí také výzkumnou činnost. V současnosti se účastní projektů UniSAFE a RESISTIRÉ. UniSAFE je celoevropský projekt, který se zaměřuje na výzkum genderově podmíněného násilí a sexuálního obtěžování v akademickém prostředí. Na toto téma také plánuje NKC uspořádat konferenci v rámci českého předsednictví EU v příštím roce. Projekt RESISTIRÉ se věnuje dopadům opatření a změn v souvislosti s pandemií na znevýhodněné osoby včetně žen.

Součástí činnosti NKC je také zviditelňování žen ve vědě. Ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy od roku 2009 organizačně zajišťuje Cenu Milady Paulové. Ta oceňuje vědkyně za výjimečný přínos jejich oboru. Letošní ročník se zaměřuje na matematiku.

Kontakt

Jana Gabrielová, manažerka komunikace NKC-gender a věda,
tel.: 775 976 390, e-mail: jana.gabrielova@soc.cas.cz.

